

Skattasnildir

Hesar dagarnar verða landsins borgarar settir til frívillega at yvirlata ein stóran part af sínari neyðar lön til ein almennan stovn, sum hefur tað álvarsama navnið «Toll- og skattstova Føroya».

Navnið spílir ongan, plagar mann at siga. Men kundi hesin litið yndisligi stovnurin ikki havt eitt navn, sum var minni stoytandi? Hvi leggja stein oman á byrði? Hvi skulu stovnarbarnarnir fyrst taka borgarans pengar og so harafturat sára hansara estetiska sans?

Tollur er eisini skattur (óbeinleis skattur). Ti er tað fyrsta orðið í navninum óneyðugt. Og so «skattstova». Hvi eitur tað ikki skattastova? Tað hevur altíð itíð skatta- sum fyrra liðið í samansetingum: skattalógir, skattanevndir, skattareglur, skattaborgari, skattaálíking, skattakrevjari, skattaskipan, skattaspurningar, skattasvik, skattaspekulatioin, skattapening, skattateiror. Navnið endar við at seta hvørstfallið Føroya aftanfyr, og tað er líka íslendskt sum skattstofa.

Verður hesin syrgiligi stovnurin dámligari av at hava eitt knortult og útlendskt navn? Hann kundi itíð skattastovan, skattadeildin, skattastøðin, skattahúsið, ella -eftir svenskarí inspiration: skattaverkið. - Hóast mangur skattaborgari satt at siga man halda, at tað botnleysa holið, lummastukur ella mafusnápil bævdu hóskað betur.

Tó eru skattamennirnir ikki heilt uttan fantasi. Teir hava nevniliga upfunnið sitt egnu alfabet. Ella kanska er hetta eitt av teimum fyra serføroysku alfabetunum, sum skúla-myndugleikarnir knossast við.

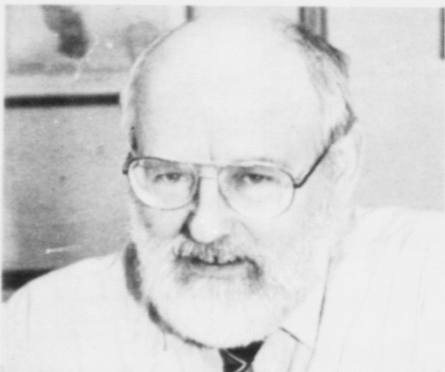
Siðan alfabetið fall í reinsmanna hendur, hava vit sæð hesar nýskapanir:

- A, B, D, E, F
- A, Å, B, C, D, E
- A, B, E (einki D, tí Danmark byrjar við D)
- A, Å, B, D

Á posthúsinum og aðrastaðni liggur ein faldari, sum eitur «Oyðublað til fyrnbilsskatt». (Hvi «oyð»? Hvat er tað, sum er oyðt?) Á hesum oyðna blaði hava skattamennirnir smíðsliga valt at kalla teir ymsku partarnar A - Å - B - D. Teir halda sum so, at ein skattaborgari, sum er í øviti, er ein góður skattaborgari. Serliga í Norðoyggjum, har eingin munur er á úttali av A og Å, væntast hesin fidusurin at geva nakað ekstra.

D

Kvøldseta í Kollafirði

Týskvøldið 28. mars, kl. 20, verður kvøldseta í Kollafjarðar skúla, har fjórtáttáð skrá er lögð.

Eitt nú fer Ólavur Clementsen, søgumaður, at halda fyrilestur um ættarsögur í bygdini.

Siðani fer barnaorkestrið Samtón at syngja, og

Harmoniørkestrið framførir, eins og felagssangur verður.

Tað er Kollafjarðar skúli sum skipar fyri tiltakinum, har eisini verður bjóðað til kaffiborð. Tað er ókeypis at fara á kvøldsetu í Kollafirði.

Dagny

Vitleysar iløgur - eisini í Stokkvík:

Óførir nólsoyingar

Undrunarvert er tað, at nólsoyingar, sum eru færri enn 250 í tali, hava megnað at manna so stórt og gott sjónleikalið við 10% av øllum íbúgvunum. Tað svarar til, at eini 1500 fólk vóru við í eini leikuppsætting í Havn! skrivar Sverre Egholm m.a. í ummælinum av leikinum «Tá Stokkvík fekk banka».

Greiniskrivarin fegnast av innasta hjarta fyri ta stuttlig og hugnaligur løtuni tey í Royndini góvu teimum, sum fóru í Sjónleikarhúsið hetta kvøldið. Vit geva Sverre orðið.

Vorðið sum sjónleikavetur! So nógv hevur verið at farið til av øðrum eisini, at áskoðararnir hava verið rættligi småbyttir. Men ikki man tað vera, at fólk hava fingið heming av óvnógvari umtalu av sjónleiki. Tvørtur í móti. Júst tí at vit høvdu lisið og høyrð so nógv um hendan leikin hjá nólsoyingum, brutu vit okkum avstað í ódnarveðrinum sunnudagin at siggja, hvussu gekst, «Tá Stokkvík fekk banka». Ní skuldi leikurin siggjast, tað stóðst hvat av ið mátti!

Sjálvt í Havn var úti-deyðaveður bæði tey fyrru kvøldini, og kortini var fitt av fólk í Sjónleikarhúsinum. Men tey mongu hini, ið vandaðu veður, fáa vónandi møguleikan aftur eitt annað kvøld. Tí sjónleikafólkini hjá Royndini í Nólsoy hava nógv gott at vísa.

Ótrúliga nógv er fingið burtur úr tí gamla skemtilikinum hjá Axel Breidal og Axel Frische. «Eberød Bank», sum leikurin tá æt, varð fyrstu ferð spældur í Keypmannahavn í 1923. Seinni umyrktu Benny Andersen og Steen Albrechtsen leikin og blástu nýtt liv í hann. Nú hevur so Leo Poulsen í Nólsoy - ikki bara tytt henda kabarettkenda leikin, men eisini føroyska hann, og - um eg so má siga - gjort hann aktuelan!

«Eberød Bank» hevur verið eitt viðgitið tiltak um skilaleysar iløgur. Í føroysku útgávuni verða bankarnir nevndir við navni og ein kalendari á bróstinum visir, at leikurin byrjar fyrst í oktober 1992. Kanska óneyðugt at vera so bersøgin, tí øll kenna hesi viðurskifti og vita fullvæl, hvat ið sipað verður til. Tað stuttliga í leikinum er jú henda keipumyndin, vit fáa av okkara egnu samfelagi og tí skilaloysi, sum vit øll meira og minni eru sek í!

Klæðir kunnu broyta fólk, men pengar broyta ikki minni. Fátæki og forkroysti skráddarin (Leo Poulsen) broytist í ólukkumáta, tá ið hann umsiðir fær pengar um hendur. Múgvandi bróðir hansara (Hilmar Joensen) kemur heim úr Amerika við hugskotum og «loysnum». Eyðrænararnir: bakarin (Høgni Thomsen), keypmáðurin (Jónfinn Jacobsen) og vertshúseigarin (Gunvør Joensen) siggja straks skjansin at kráma upp aftur meira til sín. Tey halda seg hava gjort kubbið, tá ið tey seta skráddaran ólukkudýrið til stjóra í nýggja bankanum í Stokkvík. Sjálvt um pengarnir mest eru á pappirunum, so geva

teir kortini vald og áráði. Gívrin av eini konu (Hervør Hansen) fær nú av at vita. Hann verður ikki petti hjálpsamur ímóti teimum, sum einki eiga, og teimum, sum hava tænt honum trúliga, lærlingurin Tummas (Leif Hansen) og skyldkonan Suffia (Ann-Mari Hansen). Nú hugsar Petur skráddari bert um egnan vinning. Tess størri vinning í egnan lumma. Tað ræður um at fáa øll at læna sum mest og gera iløgur í okkurt. Tess fleiri pengar fólk fáa um hendur, tess betri fyri keypmannin og tey, sum eiga í Stokkvík banka.

Hava vit ikki júst tikið eftir stokkvíkingum, tá vit í 1980-árunum læntu pengar at seta inn fyri høga rentu og við politiskari vælsigning sluppu at draga renturnar av lánunum frá í skatti?

Hetta, sum nólsoyingar á pallinum finga okkum at flenna at, hava vit sjálvi gjort í veruliga livinum. Og tað bar jú til - eina tíð.

Meira undrunarvert er tað, at nólsoyingar, sum eru

færri enn 250 í tali, hava megnað at manna so stórt og gott sjónleikalið við 10% av øllum íbúgvunum. Tað svarar til, at eini 1500 fólk vóru við í eini leikuppsætting í Havn!

Hetta er ikki eiti á manning. Spælið var yvirhøvur stak gott og sum tað átti, eisini hjá teimum, sum litið og einki hava staðið á palli fyrr. Tað er gott tæri í teimum! Røddirnar eru so reinar og skærar, øll hoyrdust nógv betur, enn vit vanligu eru von við av vitjandi leikbólkum. At syngja duga tey eisini. Níggju fittir sangir við kendum kabarettuløgum, sum Leo og Hilmar hava yrkt og/ella umyrkt, seta sín festliga lætta dām á framfærsluna. Og ikki at gloyma Kim og teir, sum so hugaliga og væl spæla undir - og uttan at spreingja nakra hornhind. Teir og øll eru alla tíðina livandi við í tí, sum fyrirfer á pallinum.

Og skil er í skilaloysinum. Kann vera, at nólsoyingarnir eru gávuríkir og lagaligir at fáast við. Men tað

sær eisini út til, at Rosa á Rógvu hevur dugað væl at skipað og samskipað leikin, so hon eigur so avgjørt sín part av tí, at so væl heppnaðist.

Her tykist hava verið gott samstarv millum øll á og uttan um pallin. Nólsoyingar sjálvir hava sum sagt gjort tað mesta. Men onnur hava tikið eina hond í, t.d. Niels Nielsen, tann mest royndi ljósa- & ljóðmaðurin í landinum, og listamaðurin Torbjørn Olsen hevur mál- og teknað ta fittu leikskrána.

Sanniliga ein stuttligt og hugnalig løta, tit í Royndini góvu okkum, meðan tað reykt og feyk uttan fyri Sjónleikarhúsið. Løtt í huga fóru vit út aftur í kavarokið og vindin, strembandi móti ættini og gøgnum skjóttvaksandi kavafannir. Tað kendist bara frískligt! Takk skulu tit hava - og gerið nú álvara av at fara undir næsta leikin!

Sverre Egholm
21.03.1995

Sangur og undirhald í Vestmanna í kvøld

Tiltakið er til frama fyri ferð hjá Vestmanna sangkóri til Letlenska høvuðsstaðin í summar

Í kvøld verður nakað hjá vestminningum, og øðrum sjálvandi eisini, at fara til. Klukkan átta í kvøld skipar Vestmanna Sangkór fyri stórar kvøldsetu í auluni í skúlanum, við nógvum góðum og fjølbroyttum undirhaldi.

Atli Petersen fer á piano at hugna um gestirnar, og harmonikuliðið, við Oskari, Tove, Hera, Brittu og Benadikt, fer at framfæra Majvals, Over the Mountain og onnur góð lög. Onkran felagssang fara tey eisini at spæla afturvíð.

Eisini fer Sverri Egholm at siga frá úr Vestmanna søgu, og Kári Bæk leggur til rættis ymskan

tónleik við sangi, gittar og obo. Har verður solo-sangur við Kirstin, duett við Kirstin og Kára, trio við Jóan Magnusi, Kirstin og Kára, og manskvartett við Gulaki, Hans Paula, Jóan Magnusi og Kára.

Gyðja fer at skipa fyri onkrum til skemtunnar. Ein kvinnukvartett við Sonnu í Brekkunum, Randi Hansen, Gunnvør Poulsen og Marjun Johannesen, fer at framfæra úr verkinum hjá Mendelsohn og Knúti Olsen.

Edvard Ziska, solo-sangari, og Martin R. Jacobsen, pianistur, fara millum annað at framfæra væl umtóktar aríur úr klassiskum operatónleiki.

og Vestmanna Sangkór fer at framfæra tvær svenskar fólkavisor og tveir føroyskar sangir hjá Hans Andriasi, Regin Dahl og Paula í Sandagerði.

Á kvøldsetuni verður høvi at fáa kaffi, te og heimabakaðar smákøkur.

Fyrireikararnir siga, at avmarkað er hvussu mongum pláss verður fyri. Atgongumerki, sum kosta 50 krónur, fáast í kioskini hjá Jóanesarson og inni á Shell.

tór.-

Vestmanna Sangkór skipar fyri kvøldsetuni.
Mynd: Jens Kr. Vang

